

Пам'ятники І. Я. Франку у Львові

Іван Якович Франко (27 серпня 1856 — 28 травня 1916) — український письменник, поет, публіцист, перекладач, вчений, громадський і політичний діяч. Народився у с. Нагуєвичах Самбірського округу (тепер с. Івана Франка Дрогобицького району Львівської області).

✓ Пам'ятник І. Франку на вул. Університетській, 1

Пам'ятник І. Франку на території парку ім. І. Франка, навпроти будівлі ЛНУ (вул. Університетська, 1)

На місці, де мав стояти пам'ятник Т. Костюшку, після Другої світової війни постав монумент Іванові Франку.

Ідея спорудження пам'ятника Каменяреві у Львові виникла одразу після війни, але урочисто відкритий він був лише 31 жовтня 1964 р. в долішній частині парку ім. І. Франка, навпроти університету.

Авторський колектив складався з відомих львівських скульпторів Дмитра Крвавича, Емануїла Миська, Якова Чайки, Василя Одрехівського, за участі архітектора Андрія Шуляра. Вони «позичили» роботу скульптора Івана Васильовича Севери.

Дмитро Крвавич був улюбленим учнем вимогливого педагога Івана Севери ще від перших днів навчання. Юнак із самбірського села Княжпіль приїхав у 1947 році до Львова з мрією здобути фах історика. І довідався про відкриття Художнього інституту. Поспішив туди.

Пізніше згадував: на іспитах з малювання до нього підійшов Іван Севера, уважно приглянувся, зробив кілька зауваг: “Мусите знати, що художники вміють дурити, на площині відтворюючи ілюзію об'ємності. Так і з опудалом змальованої вами качки. Продовжуйте, але потім зайдіть у приймальну комісію, переписіть на скульптуру”.

Пам'ятник І. Франка роботи Дмитра Крвавича складається зі статичної фігури письменника, вирізьбленої зі світлого житомирського граніту, і невисокого постаменту. З обох боків основної фігури розташовані два барельєфи – «Гніт», що зображує двох робітників, які крутять величезне колесо, і «Боротьба», який виражає сцену народного повстання.

Після відкриття пам'ятника виявили низку істотних технічних недоліків, які позбавили його запроєктованого змісту та зовнішнього вигляду. Потекли шви монумента, і скульптура перестала виглядати єдиним монолітом. На відстані основна фігура виглядала перев'язаною шнурами по всій постаті. Усе це стало наслідком неякісного виконання робіт зі спорудження пам'ятника реставраційними майстернями Держбуду УРСР.

Реставрацію пам'ятника провели у 1971–1972 рр.

✓ **Пам'ятник І. Франку на Личаківському цвинтарі**

лупає скалу неволі.

У 1930-х рр. українці створили при головній алеї Личаківського цвинтаря величний пам'ятник Іванові Франку.

І. Франко спочатку був похований у чужому гробівці на полі 1. На початку 1930 років викупили ділянку на полі 4, де і перепоховали письменника.

У 1933 р. на могилі встановлено пам'ятник авторства Сергія Литвиненка – каменяря

За польської та комуністичної влад пам'ятник на могилі І. Франка залишався символом національної ідеї, священним місцем для всіх свідомих українців.

✓ **Погруддя І. Франка перед будинком на вул. Франка, 150**

У будинку під № 152 нині розташований Літературно-меморіальний музей Івана Франка.

12 березня 1949 р. тодішній директор музею Тарас Франко попросив виконком Львівської обласної ради депутатів трудящих 30 тис. крб. на встановлення бронзового пам'ятника І. Франку в садибі музею. Пам'ятник зголосився виконати скульптор Іван Севера. Спочатку Т. Франко отримав відмову від органів місцевої влади. Однак, згодом пам'ятник все ж встановили в садибі музею. Автором цього першого у Львові міського пам'ятника І. Франку став Григорій Пивоваров. Він виконав погруддя у гіпсі ще в 1937–1939 рр., яке поставили у подвір'ї музею вже після його смерті (1942).

Поруч, перед будинком № 150, який зараз також належить до музею, встановили погруддя Івана Франка, створене Євгеном Дзиндрою у 1961 р.

✓ **Пам'ятник І. Франку на вул. Скісній, 1**

На вул. Скісній, 1 у 1956 р. спорудили будинок школи № 51, яку назвали іменем Івана Франка з нагоди його сторічного ювілею. Перед школою встановлено невеликий пам'ятник Каменяреві.

